

Janusz Frankowski

Zmarł Eduard Dhorme

Collectanea Theologica 36/1-4, 237-238

1966

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

ZMARŁ EDOUARD DHORME

Dnia 19 stycznia br. zmarł znany francuski orientalista i bibliista Edouard Dhorme. Wg słów A. Parrota, i to „sans crainte de démenti”, po Adolfie Lods był on — pośród uczonych języka francuskiego — najlepszym znawcą języków semickich, poruszającym się z tą samą swobodą w asyryjsko-babilońskim czy hebrajskim, w fenickim czy syryjskim, aramajskim czy arabskim, przy czym ta lista nie jest wcale kompletną.

Ur. w 1881 r., E. Dhorme wstępuje do dominikanów, studiuje w Szkole Biblijnej w Jerozolimie i już w 1905 r. zostaje tam profesorem. Zaczynają się ukazywać jego najbardziej znane dzieła: Wybór asyro-babilońskich tekstów religijnych (1907), Komentarz do ksiąg Samuela (1910), Komentarz do księgi Hioba (1926). W r. 1928 odkryto Ugarit i w dwa lata później Virolleaud wydaje pierwsze ugaryckie teksty alfabetyczne. H. Bauer i Dhorme przystępują z pasją (niezależnie od siebie) do rozszyfrowania tego nieznanego pisma. Już po kilku miesiącach ogłaszali swe wyniki. W tymże jeszcze roku (1930) Virolleaud dysponując nowymi tekstami mógł je potwierdzić. Tak więc w mniej niż pół roku teksty były odczytane. Dhorme do tego rodzaju pracy był szczególnie predysponowany. W czasie Pierwszej Wojny Światowej był specjalistą od rozszyfrowywania nieprzyjacielskich kodów i otrzymał odznaczenie za zasługi w tej dziedzinie. Kilkanaście lat po odczytaniu tekstów ugaryckich przystąpi on jeszcze do próby przeniknięcia sekretu inskrypcji pseudo-hieroglificznych z Byblos i opublikuje swe wyniki w 1946 r.

W 1931 r. Dhorme opuszcza Szkołę Biblijną i odchodzi od Kościoła. Od r. 1933 pracuje na Sorbonie. W r. 1934 wydaje dzieło pt. Religia Hebrajczyków-nomadów. Wreszcie w r. 1945 zostaje profesorem w Collège de France (gdzie będzie uczył do r. 1951) a w r. 1948 zostaje wybrany na członka do Académie des inscriptions et de belles lettres (Institut de France). W r. 1951 ukazuje się Recueil Edouard Dhorme.

Dhorme zachował zawsze miłość i głęboki szacunek do Pisma Św. Widać to wyraźnie z „jego” ostatniego wielkiego dzieła, tłumaczenia Pisma Św. dokonanego pod jego kierunkiem i wydanego przez Bibliothéque de la Pléiade (r. 1956). W większej zresztą części on sam jest tłumaczem a nadto od niego pochodzą obszernie wstępy.

W przedmowie do tego dzieła pisze: *Biblia jest najwięcej rozpowszechnioną, najwięcej czytaną, najczęściej tłumaczoną i najwięcej komentowaną ze wszystkich ksiąg jakie wydała myśląca ludzkość.* I dalej wyznaje, że dąży do ideału prawdy i obiektywności w tym szlachetnym zadaniu, jakim jest uczynienie bardziej dostępną tej księgi, która została nazwana *wielką księgą pocieszenia ludzkości.*

Gniezno

KS. JANUSZ FRANKOWSKI

V MIĘDZYNARODOWY KONGRES STUDIÓW STAREGO TESTAMENTU W GENEWIE W DNIACH 22—28 SIERPNIĄ 1965 R.

W czasie ostatniego ogólnoswiatowego Kongresu w Bonn (26—31 sierpnia 1962) wybrano jako przewodniczącego Międzynarodowego Stowarzyszenia Studiów Starego Testamentu (International Organization for the Study of the Old Testament) na okres następnych trzech lat Prof. Dr J.J. Stamma z Ewang. Falkultetu Teologicznego Uniwersytetu w Bernie (Szwajcaria). Na nim spoczywał obowiązek zorganizowania Kongresu Studiów Starego Testamentu, dla którego wybrano jako siedzibę Genewę. W skład Komitetu Organizacyjnego weszli wszyscy zwyczajni profesorowie Starego Testamentu Uniwersytetów i innych teologicznych wyższych uczelni szwajcarskich, nadto szereg osobistości kantonu i miasta Genewy. Zaproszenia rozesłano wszystkim stałym członkom Organizacji w liczbie ok. 350, reprezentującym wszystkie ważne kraje świata; ponadto przybyło na kongres cały szereg osób związanych pośrednio ze studiami Starego Testamentu. Sekretariat Kongresu wykazał 298 pełnoprawnych uczestników (reprezentujących 28 państw)* oraz 70 osób towarzyszących, uprawnionych do korzystania z niektórych konferencji i imprez związanych z Kongresem. Obrady i konferencje odbywały się w wielkiej auli Uniwersytetu Genewskiego, częściowo zaś w Audytorium Kalwina (obok katedry w Genewie), słynnego z wystąpień reformatora. Z małymi wyjątkami obowiązywały w referatach i dyskusjach języki: angielski, francuski i niemiecki.

Najważniejszą część Kongresu były referaty z wszystkich dziedzin Starego Testamentu łącznie z archeologia i orientalistyką biblijną, po których otwierano publiczną dyskusję. Dla szerszego ogółu zorganizowano w czasie trwania Kongresu dwie publiczne konferencje. Pierwsza z nich naświetliła rolę Kalwina w egzegezie Starego Testamentu, jego założenia, metodę i ducha wykładu poszczególnych ksiąg biblijnych. Znacznie liczniejsze grono uczestników zgromadził drugi wykład słynnego archeologa a zarazem b. generała izraelskiego Y. Yadina, który naświetlił swą ostatnią kampanie wykopalisk w starej twierdzy położonej na zachodnim brzegu Morza Martwego, w Massada. Oprócz techniki prac archeologicznych, trudności i problemów, zapoznał Prof. Yadin słuchaczy z najważniejszymi wykopaliskami, demonstrując m. in. przezrocza ze zbiorami numizmatycz-

* Z Polski brali udział w Kongresie: Ks. M. Peter profesor seminarium duchownego z Poznania, O. Drozd profesor seminarium duchownego z Wrocławia i Ks. L. Stachowiak profesor seminarium duchownego z Łodzi.